

29.13.5

109a (משנה 2) → 110a (סיום המסכת)

Note: during the Hellenistic period, likely around the beginning of the Hasmonian dynasty (middle 2nd c. BCE) a particular Onias (חוניו) came to Egypt and applied for permission – which was granted by Ptolemy IV – to construct a Temple after the manner of the מקדש in Leontopolis. Which Onias it was is subject to some debate – there are conflicting versions in Josephus' works – and when it was constructed is also disputed. In any case, it seems to have been in operation, in one form or another, until a bit after the destruction of the מקדש, when, on Vespasian's orders, it was destroyed. There is a dispute among חכמים whether it was set up as a place of proper worship – perhaps for those Egyptian Jews who could not travel to Jerusalem or as a "breakaway"; or if it was set up for עבודה זרה.

1. אף לא יעלו כהני הבמות אל מזבח ה' בירושלם כי אם אכלו מצות בתוך אֶחֱיהֶם: מ"ב כג, ט

2. וען אֲשֶׁר יִשְׁרְתוּ אוֹתָם לִפְנֵי גִלּוּלֵיהֶם וְהָיוּ לְבֵית יִשְׂרָאֵל לְמִכְשׁוֹל עוֹן עַל כֵּן נִשְׁאַתִּי יָדִי עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר אֲדַנִּי ה' וְנִשְׂאוּ עוֹנֵם: יחזקאל מד, יב

3. וְלֹא יִגְשׁוּ אֵלָי לְכַהֵן לִי וְלִגְשֵׁת עַל כָּל קֹדֶשִׁי אֶל קֹדֶשִׁי הַקְּדוּשִׁים וְנִשְׂאוּ כְלִמָּתָם וְתוֹעֵבוֹתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ: יחזקאל מד, יג

4. וְכִפֹּר הַכֹּהֵן עַל הַנֶּפֶשׁ הַשֹּׁגְגָת בְּחֻטְאָהּ בְּשֹׁגְגָהּ לִפְנֵי ה' לְכַפֵּר עָלָיו וְנִסְלַח לוֹ: במדבר טו, כח

5. בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה הַמִּזְבֵּחַ לֵה' בְּתוֹךְ אֶרֶץ מִצְרַיִם וּמִצְבֵּה אֶצֶל גְּבוּלָהּ לֵה': ישעיהו יט, יט

6. בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיוּ חֲמֵשׁ עָרִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מְדִבְרוֹת שְׁפַת כְּנָעַן וְנִשְׁבְּעוֹת לֵה' צְבָאוֹת עִיר הַהָרִס יֵאמֵר לְאַחַת: ישעיהו יט, יח

7. הָאֵמֶר לְהָרִס וְלֹא יִרָחַ וְיָרֵחַ וְיָרֵחַ כּוֹכְבִים יִחַתֵּם: איוב ט, ז

8. אָמַר לְצַפּוֹן תִּנִּי וּלְתִימָן אֵל תְּכַלְאִי הַבִּיאִי בְּנֵי מִרְחוֹק וּבְנֵי מִקְצֵה הָאָרֶץ: ישעיהו מג, ו

9. כִּי מִמְזֻרַח שָׁמֶשׁ וְעַד מְבוֹא גְדוֹל שָׁמַיִם בְּגוּיִם וּבְכָל מְקוֹם מְקַטֵּר מִגֶּשֶׁת לְשָׁמַיִם וּמִנְחָה סְהוּרָה כִּי גְדוֹל שָׁמַיִם בְּגוּיִם אָמַר ה' צְבָאוֹת: מלאכי א, יא

10. שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת ה' כָּל עַבְדֵי ה' הַעֲמִידִים בְּבֵית ה' בְּלִילוֹת: תהלים קלד, א

11. הִנֵּה אֲנִי בּוֹנֶה בֵּית לִשְׁמִי ה' אֱלֹהֵי הַקְּדוּשִׁים לֹא לְהַקְטִיר לִפְנֵי קִטְרֹת סְמִימִים וּמַעֲרֹכֹת תְּמִיד וְעִלוֹת לְבָקָר וְלַעֲרֵב לְשִׁבְתוֹת וְלַחֲדָשִׁים וְלַמּוֹעֲדֵי ה' אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם זֹאת עַל יִשְׂרָאֵל: דה"ב ב, ג

12. זֹאת הַתּוֹרָה לְעֵלָה לְמַנְחָה וְלַחֲטָאֹת וְלֵאשָׁם וְלַמְלוֹאִיִּם וְלִזְבַּח הַשְּׁלָמִים: ויקרא ז, לו

13. דָּבַר אֵל אֱהֲרֹן וְאֵל בְּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הַחֲטָאֹת בְּמִקּוֹם אֲשֶׁר תִּשְׁחַט הָעֵלָה תִּשְׁחַט הַחֲטָאֹת לִפְנֵי ה' קֹדֶשׁ קֹדֶשִׁים הוּא: ויקרא ו, יח

14. וְזֹאת תּוֹרַת הָאֲשָׁם קֹדֶשׁ קֹדֶשִׁים הוּא: ויקרא ז, א

15. וְקָרְבוּ וּכְרַעְיוּ יָרַח בְּמִים וְהַקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת הַכֹּל מִן־הַמִּזְבֵּחַ עֲלֶה אִשֶׁה רִיחַ נִיחֹחַ לֵה': ויקרא א, ט

16. וְשִׁסַּע אֹתוֹ בְּכַנְפָיו לֹא יִבְדִּיל וְהַקְטִיר אֹתוֹ הַכֹּהֵן מִן־הַמִּזְבֵּחַ עַל הָעֲצִים אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ עֲלֶה הוּא אִשֶׁה רִיחַ נִיחֹחַ לֵה': ויקרא א, יז

17. וְהִבִּיֵּא אֵל בְּנֵי אֱהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְקִמַּץ מִשֶּׁם מִלֵּא קִמְצוֹ מִסְּלֵתָהּ וּמִשְׁמֵנָהּ עַל כָּל לִבְנֵיהָ וְהַקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת אֲזִקְרָתָהּ מִן־הַמִּזְבֵּחַ אִשֶׁה רִיחַ נִיחֹחַ לֵה': ויקרא ב, ג

18. מִתּוֹקֵה שֶׁנֶּת הַעֲבָד אִם מַעֵט וְאִם הַרְבֵּה יֹאכַל וְהַשְׁבֵּעַ לְעֹשֵׂר אֵינְנוּ מֵיֵחַ לֹא לִישׁוֹן: קהלת ה, יא

19. בְּרַבּוּת הַטּוֹבָה רְבוּ אוֹכְלֶיהָ וּמֵה פֶשֶׁרוֹן לְבַעֲלֶיהָ כִּי אִם רָאוֹת עֵינָיו: קהלת ה, יא

20. יִדְעִיתִי כָּל עוֹף הָרִים וְזִיז שְׂדֵי עַמּוּדֵי: כִּי לִי כָּל חֵיטוֹ יַעַר בְּהִמּוֹת בְּהַרְרֵי אֶלְפֵי: אִם אֶרְעֵב לֹא אֵמַר לָךְ כִּי לִי תִבֵּל וּמִלֵּאָה: תהלים נ, ייב

21. וְכִי תִזְבְּחוּ זֶבַח שְׁלָמִים לֵה' לְרִצְוֹנָם תִּזְבְּחוּהוּ: ויקרא יט, ה

22. וְשִׁחַט אֶת גֹּז הַתְּקֵר לִפְנֵי ה' וְהַקְרִיבוּ בְּנֵי אֱהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר פִּתַּח אֱהֵל מוֹעֵד: ויקרא א, ה

- I משנה 2: Status of כהנים who officiated in בית חוניו (see note) and wish to return to מקדש
 - a כהנים who officiated there (ע"ז if they served ל"ז): may not serve in מקדש in י"ם, per v. 1
 - b Rather: they are allowed to get their portion and eat - just like כהנים בעלי מום
- II Tangential discussion: status of כהנים who performed various rites for ע"ז vis-à-vis allowing them to officiate in מקדש
 - a דב יהודה if he slaughtered for ע"ז, subsequent קרבנות in מקדש are accepted
 - i Source (ר' יצחק בר אבדימי): vv. 2-3 – only שירות (service) accepted
 - b Dispute נחמך' ששת ש"ש if he performed זריקה (for ע"ז)
 - i subsequent קרבנות are accepted
 - ii subsequent קרבנות are not accepted
 - 1 Source: v. 2 identifies מכשול and עיון (מכשול = unintentional; עיון – intentional)
 - 2 מכשול עיון ד"ז is one category – the stumbling-block of an intentional violation
 - iii Arguments:
 - 1 ע"ז v. 4 teaches that a כהן may officiate for his own כפרה (context of v. 4 – ע"ז)
 - (a) Observation: must be זרה"ד, since if it were שחיטה, even במזיד it would be accepted
 - 2 שחיטה בשוגג even if he did במזיד, would be invalidated as he is ministering to ע"ז → verse is in re:
 - (a) Note: they are consistent with their positions re: שחיטה – still accepted; ר"ש – became לע"ז
 - (b) Arguments:
 - (i) בריתא ד"ג – if a כהן did ע"ז and then repented, his קרבנות are subsequently accepted
 - 1. Explanation: must be שחיטה במזיד; if בשוגג, no תשובה expected; if במזיד, זרה"ד תשובה is insufficient
 - (ii) ר"ש refers to בשוגג – the word "ושב" means he was already "repentant" and acted בשוגג
 - iv Additional disputes: bowing ע"ז or acknowledging it, ר"ג rules that his subsequent קרבנות are accepted, ר"ש – not ניחח
 - 1 Justification: if we only had זריקה ר"ש, שירות is due
 - (a) And if: we only had שחיטה, because it is an act of עבודה
 - (b) And if: we also saw ר"ש's position re: השתחוואה, since he acted
 - (c) Therefore: we also need הודאה, where there is no action- even there, ר"ש disqualifies him

- III Background story of מקדש חוניי and dispute as to its purpose
- a *Common ground*: fight over ascension to כהונה גדולה after death of הצדיק שמעון הצדיק
- i ד"מ was "set up" by his brother; he fled to Egypt and set up a temple for pagan worship
- ii ה' ה' מקדש "set up" his brother, was exposed and fled to Egypt to set up מקדש for 'ה' (v. 5)
- 1 (*tangent*: פרחיה בן יהושע בן פרחיה: 'ר' יהושע בן פרחיה: comments on the allure and corruptive influence of power)
- 2 ד"מ understands prophecy in v. 5 as relating to a much earlier event (8th c. BCE) involving חזקיה and Assyrian royalty after fall of Sennacherib – associates v. 6 (and v. 7)
- b *Tangential homilies*:
- i קיבוץ גלויות and universal recognition of God – vv. 8-9
- ii *Value of תורה study*: vv. 10-11
- 1 *Specifically*: study of laws of עבודה – vv. 11-14
- IV **יא** *משנה*: homiletic coda to מנחות ומנחות זבחים ומנחות
- a *Common praise*: ריח ניחוח לה' mentioned in re: עולת בהמה (v. 15), עולת העוף (v.16) and מנחה (v. 17)
- b *Teaching*: that whether one brings much or little, as long his intent is for the sake of Heaven it is accepted
- i חכמי בבל suggest vv. 18-19 as sources
- c **א** *משנה*: ר"ש בן עזאי *בריייתא* – notes that ה' שם is always used in context of acceptance of קרבנות – so that no one can claim that the different קרבנות are for different deities
- i *And*: he echoes sentiments of our *משנה*
- ii *Adding*: it isn't for God's "appetite", per v. 20 – rather, for *our* grace (v. 21)
- 1 *Additional implication*: לרצונכם shows that intent has to be proper in קדשים, even לעינינו
- (a) *Note*: we infer the obligation to have proper intent from הבקר את בן הבקר (v. 22) – have to intend that קרבן

הדרן עלך מסכת מנחות והדרך עלן

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו

שייבנה בית המקדש במהרה בימינו

ותן חלקנו בתורתך

ובטהרה נעבדך ובשמחת עולם נגיש לפניך קמצי מנחותינו

ובני אהרן חסידיך יאכלו משייריהם

וריח ניחוחי ברכותינו יעלו לפניך לרצון

כדברי המלאך

וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות